

ANSELMUS CANTUARIENSIS

PROSLOGION

**Vanuit die Latyn in Afrikaans vertaal en tipografies geredigeer
deur J J (Ponti) Venter**

Kopiereg berus volledig by die vertaler.

2013

INHOUD

- I 'n Aansporing vir die denke om oor God te peins.
- II Dat God werklik bestaan.
- III Dat nie gedink kan word dat God nie bestaan nie.
- IV Hoe 'die dwaas in sy hart gesê het' wat nie gedink kan word nie.
- V Dat God alles is wat beter is om te wees as om nie te wees, en dat Hy, terwyl Hy deur-homself-alleen bestaan, alle ander dinge uit niks tot stand bring.
- VI Hoe Hy ervaar alhoewel Hy nie liggaamlik is nie.
- VII Hoe Hy almagtig is alhoewel daar talle dinge is wat Hy nie kan doen nie.
- VIII Hoe Hy barmhartig is, en [tog] ongevoelig is.
- IX Hoe die Al-regverdige en Hoogs-regverdige die slegte mense spaar en hoe HY Hom regverdiglik oor die slegte mense ontferm.
- X Hoe Hy regverdiglik die slegte mense straf én regverdiglik die slegte mense spaar.
- XI Hoe 'al die weë van die Here barmhartigheid en waarheid is' en hoe die Here nogtans regverdig is in al sy weë.
- XII Dat God die, lewe self is waardeur Hy lewe, en dieselfde geld ook van sy ander eienskappe.
- XIII Hoe Hy alleen eindeloos en ewig is, alhoewel ander geeste ook eindeloos en ewig is.
- XIV Hoe en waarom God gesien word en nie gesien word nie, deur hulle wat Hom soek.
- XV Hoe Hy groter is as wat gedink kan word.
- XVI Dat dit die 'ontoeganklike lig' is waarin Hy 'woon'.
- XVII Dat harmonie, geurigheid, soetheid, sagtheid en skoonheid in God is op sy eie, onuitspreeklike wyse.
- XVIII Dat daar nòg in God, nòg in sy ewigheid – wat Hyself is – enige dele is.
- XIX Dat Hy nie in plek of tyd is nie, maar alle dinge is in Hom.
- XX Dat hy vóór en anderkant alle dinge is, selfs die ewige is in hom.
- XXI Of dit die 'eeu van die eeu' is, of die 'eeue van die eeue' is.
- XXII Dat hy alleen is wat Hy is, en wie Hy is.
- XXIII Dat hierdie Goeie op gelyke wyse Vader, Seun, en Heilige Gees is, en dat dit die 'een noodwendige' wese is wat in elke sin en totaal en alleen die Goeie is.
- XXIV 'n Projeksie oor watter soort en hoe groot hierdie Goeie is
- XXV Watter goeie dinge aan diegene behoort wat hierdie Goeie geniet en hoe groot hulle is.
- XXVI Of dit die 'volle vreugde' is wat die Here beloof.

VOORWOORD

Nadat ek –

na dringende versoeke van enkele broeders ‘n werkie gepubliseer het

- as ‘n voorbeeld van ‘n bepeinsing oor die rasionele grond van die geloof
- in die rol van iemand wat dinge wat hy nie weet nie, ondersoek deur in stilte met homself te redeneer

het ek myself begin afvra

- siende dat daardie werkie ‘n samestelling is –
[opgebou] deur die aaneenskakeling van talle argumente

of dit ook moontlik is om

- één argument te vind
  - * wat as sy bewys niks anders as homself benodig nie
  - * en op homself genoegsaam is om aan te toon dat
    - dat God werklik bestaan, en
    - dat hy die Hoogste Goeie is,
    - wat aan niks anders behoefte het nie, en
    - waaraan alle goeie dinge behoefte het vir hulle bestaan en welsyn, en
    - wat ons ookal verder oor die goddelike substansie glo.

Wanneer ek my denke – dikwels en ywerig! – hierop toegespits het,

- het dit nou vir my gelyk of asof wat ek aan’t soeke was, binne bereik was,
- dan wéér het dit die lem van my denke heeltemaal ontglip.

Uiteindelik wou ek dit in wanhoop laat vaar as iets wat onmoontlik is om te vind.

Maar toe ek daardie gedagtegang totaal van my af wou wegsluit,

sodat dit my nie deur die vergeefse besetting van my gedagtes sou weghou van ander sake waarin ek wel in staat was om te vorder nie,

het dit homself meer-en-meer

- ten spyte van my teësin en weerstand -

met ‘n soort vermetelheid opgedring.

Terwyl ek dan eendag begin uitgeput raak het van hard-weerstand-bied

teen die opdringerigheid daarvan,

- juis in die innerlike stry van my gedagtes –

het dit waaraan ek gewanhoop het, homself só aangebied,

dat ek ywerig die gedagtegang omhels het,

wat ek in my onrus aan’t verwerpe was.

Dus:

in die mening dat dit wat my bly gemaak het,

- as dit op skrif sou wees –

ook enige leser plesier sou gee,

het ek die huidige werkie geskrywe:

- oor die bogenoemde vraagstuk en verskeie ander
in die rol van iemand wat probeer om sy denke na bó te rig,
en wat daarna strewe om te begryp wat hy glo.

En hoewel na my oordeel geeneen

- nòg laasgenoemde nòg eersgenoemde
werd is om 'n 'boek' genoem te word, of die skrywer se naam te dra;

het ek nogtans gemeen dat ek hulle nie sonder een of ander titel,

- waardeur hulle enigiemand in wie se hande hulle mag beland –
op 'n manier sou uitnooi om hulle te lees -
die wêreld moet instuur nie.

Dus het ek elkeen sy eie titel gegee:

die *eerste* noem ek: 'n *Voorbeeld van bepeinsing oor die rasonele grond van die geloof*;

die *latere*: 'Geloof strewend na insig'.

Maar aangesien hulle alreeds deur talle lesers onder bogenoemde titels gekopieer is, het verskeie persone daarop aangedring dat ek my naam op hulle skrywe – veral die eerwaarde biskop van Lyon, Hugo, die pouslike gesant in Gallië, het my dit op grond van sy pouslike gesag beveel.

Gemaklikheidshalwe het ek:

eersgenoemde *Monologion*, dit is 'Alleenspraak'
en **laasgenoemde** *Proslogion*, dit is 'Toespreking',

genoem.

HOOFSTUK II

DAT GOD WERKLIK BESTAAN

Dus, Here, wat

aan die *geloof* **insig** skenk,
gee dat, vir sover U dit nuttig ag,
ek mag **insien**,
dat U bestaan, soos ons *glo*,
en dít is, *wat* ons *glo* U is.

En, waarlik, ons *glo* dat U
iets-is-waarbo-niks-groters-gedink-kan-word-nie.

Of:
bestaan daar dalk nie so 'n wese nie,
want:
'die dwaas sê in sy hart 'daar is geen God nie'

Maar sekerlik:
Wanneer die dwaas hierdie presiese uitdrukking van my hoor,
naamlik:
'iets-waarbo-niks-groters-gedink-kan-word-nie',
dan:
verstaan hy wat hy hoor,
en:
wat hy verstaan is in sy verstand,
- selfs as hy nie begryp dat dit bestaan nie.